

PSYCHOLOGIE U NÁS A V ZAHRANIČÍ

PhDr. EDUARD URBAN ŠEDESÁTILETÝ

V roce 1988 se dožil významného životního jubilea přední český klinický psycholog PhDr. Eduard Urban.

Narodil se 30. března 1928 v Praze, kde s výjimkou krátkého pobytu v Rokycanech v době raného dětství trávil většinu svého života. V roce 1947 maturoval na klasičtém gymnáziu v Praze, které mu dalo celoživotně platné základy hlubokého humanitního vzdělání. Vystudoval filozofickou fakultu UK v Praze, kde v roce 1952 dosáhl doktorátu filozofie a psychologie. Jeho učiteli psychologie na fakultě byli mimo jiných prof. J. Stavěl a prof. J. Doležal.

Urbanův zájem o klinickou psychologii se vytvářel už během vysokoškolského studia, kdy pracoval v laboratoři experimentální psychologie na pražské psychiatrické klinice u MUDr. K. Freunda při výzkumu paměti a léčby homosexuality.

V Psychiatrické léčebně v Dobřanech (1955—1961) se jako klinický psycholog intenzivně věnoval psychodiagnostice. Zde MUDr. S. Nevole podnítil jeho celoživotní zájem o projektivní techniky, zvláště pak Rorschachův test. Pořádali spolu velmi zdařilý a přínosný kurs této psychodiagnostické techniky, v němž pak jubilant řadu let úspěšně pokračoval i v Praze. S psychoterapií, zvláště skupinovou, se seznámil u MUDr. J. Skály v době, kdy pracoval v odbočce protialkoholního oddělení pražské psychiatrické kliniky v Lojovicích (1961—1964). Později přešel na protialkoholní oddělení psychiatrické kliniky v Praze a posléze přímo na tuto kliniku. Zde v r. 1968 (ve spolupráci s MUDr. H. Černou) založil první specializovanou poradnu pro nealkoholické toximánie a dodnes v tomto oboru pracuje.

Na katedře psychologie FF UK v Praze působil nejprve jako externí učitel a v r. 1967 se stal odborným asistentem této katedry. Přednáší psychopatologii, projektivní techniky, neuro- a psychofarmakologii, spolupodílí se rovněž na výuce klinické psychologie. Konal zde také první soustavné přednášky o skupinové psychoterapii.

Vlastní experienciální výcvik ve skupinové psychoterapii absolvoval u dánského psychiatra O. Martensena-Larsena. Významný je jeho přínos a organizátorská práce při výcviku lékařů a psychologů ve skupinové psychoterapii. V r. 1968 založil spolu s J. Skálou a J. Rubešem komunitní výcvik ve skupinové psychiatrii, známý systém SUR. Za dvacet let svého působení v tomto výcviku se jubilant podílel na výchově desítek skupinových psychoterapeutů.

Publikoval přes 50 odborných a vědeckých článků v našich i zahraničních časopisech. Známa, stále cenná a společensky významná je jeho monografie Toxikománie z r. 1973 a pojednání Mládež a drogy, které vyšlo ve dvou vydáních v Ústavu zdravotní výchovy v Praze. Je spoluautorem několika učebnic lékařské psychologie a psychoterapie. Na našich i mezinárodních vědeckých setkáních přednesl více než 40 referátů.

Rozsáhlá je jeho organizátorská činnost v ČSPS při ČSAV, kde zastává řadu funkcí (předseda sekce klinické psychologie, člen hlavního výboru a předsednictva ČSPS). Významně se spolupodílí na organizaci tradičních klinicko-psychologických dnů. Je také členem několika československých i zahraničních společností. Věnuje se rovněž práci v terminologických komisích ČSPS a České psychiatrické společnosti.

Dosavadním vyvrcholením jeho teoretické práce je pozoruhodný a originální interakční model drogových závislostí a jevů příbuzných DOPER-t, který stále rozvíjí a zdokonaluje.

E. Urban je uznávaným odborníkem v oblasti klinické psychologie, avšak nejen jím. Je člověkem hluboce vzdělaným, s rozsáhlým kulturním a filozofickým zázemím. Je citlivý a kultivovaný, velmi miluje hudbu a literaturu. Jen někteří o něm vědí, že napsal několik zasvěcených studií o životě a díle Stefana Zweiga.

O E. Urbanovi bychom mohli bez nadsázky napsat, že je habituálním vysokoškolským učitelem, který je ve své pedagogické a odborné práci nesmírně poctivý, systematický a svědomitý.

Přejeme jubilantovi do dalších let života, aby si uchoval své dobré zdraví a pracovní elán, aby ještě dlouho mohl přínosně působit k rozvoji československé psychologie i svých vysokoškolských a postgraduálních studentů.

Z. Kuřák